

Uvnitř bratislavského parlamentu: Průlom v oblasti náboženské svobody ve střední Evropě

[Peter Zoehrer](#)

4. června 2026

HYPERLINK "[https://substackcdn.com/image/fetch/\\$s_!Z2NI!,f_auto,q_auto:good,fl_progressive:steep/https%3A%2F%2Fsubstack-post-media.s3.amazonaws.com%2Fpublic%2Fimages%2F5911bc94-c690-4dd2-a532-1b0395fe13c8_1561x800.png](https://substackcdn.com/image/fetch/$s_!Z2NI!,f_auto,q_auto:good,fl_progressive:steep/https%3A%2F%2Fsubstack-post-media.s3.amazonaws.com%2Fpublic%2Fimages%2F5911bc94-c690-4dd2-a532-1b0395fe13c8_1561x800.png)"

Skupinová fotografie z konference CEFORB o náboženské svobodě v budově slovenského parlamentu v Bratislavě dne 1. června 2026.

**Vysoce postavení slovenští představitelé,
mezinárodní odborníci a oběti diskriminace se sešli,
aby upozornili na překážky registrace a nenávistné
projevy – a ukázali cestu k reformě**

Dne 1. června 2026 se Národní rada Slovenské republiky v Bratislavě stala něčím víc než jen zákonodárným sborem. Proměnila se ve vzácný prostor svědomí a odpovědnosti. Téměř 90 účastníků – 45 přímo v budově parlamentu a ostatní online z Evropy, Afriky, Asie a obou Amerik – se sešlo na Středoevropském fóru pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení (CEFORB), pořádaném pod záštitou organizace Human Rights Without Frontiers.

Téma bylo naléhavé a konkrétní: právní vyloučení menšinových náboženských společenství, narůstající vlna nenávistných projevů a naléhavá potřeba reformy v jednom z nejrestriktivnějších prostředí Evropské unie.

Volba místa konání měla nezpochybnitelnou váhu. Uspořádání konference přímo v parlamentu vyslalo jasný signál, že svoboda náboženského vyznání nebo přesvědčení není okrajovou otázkou, ale základní zkouškou demokratické vyspělosti. Pro Slovensko – které zachovává nejprísnejší registrační podmínku v EU, totiž 50 000 podpisů dospělých osob, hranici, kterou od zprísňení zákona v roce 2017 žádné nové společenství úspešne neprekonalo – predstavovala tato udalost možný bod obratu.

Systém, který vytváří věřící druhé kategorie

Slovenský registrační zákon vytvořil dvoustupňovou společnost s konkrétními každodenními důsledky. Společenstvím, která nedokážou splnit stanovenou hranici, je odepřena právní subjektivita. Nemohou stavět místa bohoslužeb, poskytovat duchovní službu v nemocnicích a věznicích, dosáhnout státního uznání svých sňatků,

získávat státní podporu pro duchovní ani využívat daňová zvýhodnění dostupná registrovaným subjektům. Výsledkem je strukturální neviditelnost: skupiny ve společnosti existují, avšak z právního i občanského hlediska zůstávají na okraji.

Willy Fautré, předseda organizace Human Rights Without Frontiers International a Středoevropského fóra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, vystupuje na konferenci v budově Národní rady Slovenské republiky v Bratislavě.

Slovenský veřejný ochránce práv i Slovenské národní středisko pro lidská práva formálně dospěli k závěru, že požadavek 50 000 podpisů je diskriminační a protiústavní.

Úřad pro demokratické instituce a lidská práva OBSE zdokumentoval případy nenávislných útoků vůči náboženským menšinám, včetně svědků Jehovových. Orgány napojené na stát vydávaly zprávy označující určité skupiny za „sekty“ nebo „kulty“; tyto materiály často přizívají mediální narativy, které vykreslují menšiny jako společenskou hrozbu. Tento cyklus – oficiální podezírání, senzacechtivé zpravodajství a veřejné stigmatizování – vede ke skutečným škodám: společenskému vyloučení, obtížím při hledání zaměstnání, rodinným konfliktům a v některých případech k obtěžování či násilí.

Když stát odmítá udělit uznání, nezůstává neutrální. Vysílá širší společnosti signál, že tato společenství jsou nějakým způsobem podezřelá nebo nelegitimní, a zbavuje je presumpce dobré víry, kterou registrované církve automaticky požívají.

Hlasy autority a morální jasnosti

Konference vynikala úrovní a rozmanitostí svých řečníků. Eduard Heger, který působil jako předseda vlády v letech 2021 až 2023, vnesl do diskuse osobní hloubku vycházející ze zkušenosti jeho rodiny s náboženským pronásledováním za komunismu. Jako člen bratislavského charismatického společenství vyzval při obraně náboženské svobody k pohledu „dovnitř, nejen ven“ a varoval před nebezpečným vývojem „od přesvědčení k extremismu, od extremismu k

nenávistným projevům a od nich k trestným činům z nenávisti“. Jeho vystoupení zdůraznilo, že postkomunistické demokracie mají před sebou ještě mnoho práce, než zajistí skutečný pluralismus.

Hans Noot z organizace Human Rights Without Frontiers International a Dr. Ján Figel, bývalý zvláštní vyslanec EU pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení a prezident FOREF Europe, na konferenci CEFORB v budově Národní rady Slovenské republiky v Bratislavě.

Branislav Škripek, bývalý poslanec Evropského parlamentu (2014–2019) a současný poslanec Národní rady, a Marián Čaučík, poslanec za Křesťanskodemokratické hnutí a veterán podzemní církve z období

komunismu, zahájili jednání parlamentními pohledy zakotvenými ve víře i historické paměti. Čaučík, nositel Pribinova kříže II. třídy a spoluzakladatel dětského hnutí eRko, čerpal z desetiletí aktivismu a varoval před legislativou, která by mohla neúmyslně omezit legitimní náboženské svědectví.

Dr. Ondrej Prostredník, evangelický duchovní, teolog, vysokoškolský pedagog na Univerzitě Komenského a poslanec za Progresivní Slovensko, přednesl jeden z intelektuálně nejpropracovanějších příspěvků dne. Dlouhodobě argumentuje, že registrační hranice vytváří protiústavní nerovnost mezi společenstvími. Jeho poselství bylo jasné: povinností státu je zaručit rovné podmínky všem náboženským skupinám, nikoli zvýhodňovat ty, které mají historickou většinu.

Dr. Ján Figel', bývalý zvláštní vyslanec EU pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení a významný slovenský hlas v těchto otázkách, přinesl mezinárodní autoritu a klidnou morální sílu. „Práva neexistují bez povinností,“ připomněl přítomným. „Jsme si rovni v lidské důstojnosti, lišíme se osobní identitou.“ Hovořil o potřebě hodnot, které člověk skutečně žije, nikoli jen předvádí navenek, a uzavřel jednoduchým, silným etickým poselstvím: „Lásku všem, nenávisť nikomu.“

David Burrowes, bývalý poslanec britského parlamentu a zástupce zvláštního vyslance britského premiéra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, vystupuje na konferenci CEFORB v budově Národní rady Slovenské republiky v Bratislavě dne 1. června 2026.

David Burrowes, bývalý poslanec britského parlamentu a zástupce zvláštního vyslance britského premiéra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení, přednesl závěrečné shrnutí. Na základě let globální advokační práce vyzval k přiměřeným reformám slučitelným s lidskými právy.

„Práva neexistují bez povinností. Jsme si rovni v lidské důstojnosti, lišíme se osobní identitou.“

Dr. Ján Figel', bývalý zvláštní vyslanec EU pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení

Lidská cena: svědectví, která vyžadují odpověď

Emocionálním a morálním středobodem dne se stal panel svědectví obětí, který moderovala Eva Miškelová. Dr. Juraj Lajda a doc. Pavel Hlavinka s rozvahou a odvahou hovořili o prožívané realitě vyloučení. Dr. Lajda, který byl v tehdejší Československu za komunistického režimu sám vězněn pro svou víru, přímo a působivě propojil minulé pronásledování se současnými překážkami.

„Protože jsem byl pro své přesvědčení vězněn, vím, že selhání státu při ochraně náboženské svobody zraňuje nejen jednotlivce, ale samotnou duši demokracie. Dnešní registrační zákony mohou mít jinou podobu, nadále však vytlačují společnost na okraj a připomínají vylučování z dřívějších dob.“

— Dr. Juraj Lajda, panel svědectví obětí

Jejich výpovědi proměnily debatu o veřejné politice v lidskou skutečnost. Děti čelící stigmatizaci ve školních třídách, rodiny, kterým je odpírána běžná účast na občanském životě, tiché zoufalství a doložené psychické dopady – nešlo o abstraktní stížnosti. Byla to svědectví, která prorazila rétoriku a naléhavě žádala odpověď. Jak jasně ukázala, absence právního uznání nikdy není neutrální; zvyšuje zranitelnost a prohlubuje rozdělení.

Regionální srovnání, které nabízí naději

Přestože se pozornost soustředila na Slovensko, účastníci také slyšeli, že jsou možné i jiné politické volby. Anja Tang z OIDAC Europe přinesla podnětné postřehy o potřebě zvýšit novinářské standardy a upozornila, že terčem nenávistných projevů se mohou stát také většiny. Peter Zoehrer z FOREF Europe zdůraznil výrazný vývoj Rakouska během posledních dvou desetiletí – od země vnímané jako problémové dítě EU v oblasti náboženské svobody k zemi, která vybudovala platformy pro skutečný mezináboženský dialog a dosáhla vyváženějšího mediálního obrazu menšinových vyznání. Rakouská cesta k registraci, která pro počáteční uznání vyžaduje přibližně 300 členů, ostře kontrastuje se slovenskou hranicí 50 000 podpisů. Konkrétní úspěchy, včetně registrace sikhské komunity v roce 2020 a plného uznání Církve sjednocení v roce 2015, dokazují, že vytrvalost, dialog a konstruktivní spolupráce mohou překonat předsudky a vést k integraci.

Willy Fautré a Peter Zoehrer během konference Středoevropského fóra pro svobodu náboženského vyznání nebo přesvědčení v budově Národní rady Slovenské republiky v Bratislavě.

Zoehrer rovněž představil širší regionální výzvu: narůstající nenávistné projevy, mediální senzacechtivost vykreslující menšiny jako hrozbu a škody

vznikající tehdy, když státní instituce opouštějí ideologickou neutralitu. Řešení podle něj spočívá v přísné neutralitě státu, odpovědné žurnalistice a jasných a spravedlivých cestách k právnímu uznání, které přináší stabilitu, ochranu a legitimitu.

Dosah konference sahal daleko za hranice regionu. Mezi účastníky byli zástupci Komise USA pro mezinárodní náboženskou svobodu, Velvyslanectví USA na Slovensku, ADF International, Bitter Winter, CESNUR, muslimské komunity Ahmádíja, Hnutí sjednocení, Sikh Dharma a akademických institucí od Messiny po Pécs. Jejich přítomnost potvrdila, že slovenské problémy – i hledání řešení – mají odezvu napříč kontinenty.

Semínka změny zasetá v parlamentu

Průlomovým na 1. červnu 2026 nebyl žádný jednotlivý projev ani návrh, ale samotné setkání: úřadující poslanci ochotní naslouchat, oběti ochotné veřejně svědčit, odborníci ochotní nabídnout srovnávací modely a sdílené přesvědčení, že administrativní vyloučení není ani nevyhnutelné, ani spravedlivé. Záměrně konkrétní a na důkazech založený přístup CEForb, zaměřený na jednotlivé země, již začal přinášet konkrétní doporučení pro legislativní a politické reformy v Rakousku, České republice, na Slovensku a v Maďarsku.

Willy Fautré, Eva Miškelová, Hans Noot, Peter Zoehrer a David Burrowes si po konferenci CEForb užívají společnou chvíli při prohlídce města; v pozadí je Bratislavský hrad.

Bratislavská konference nepředstírala, že během jediného odpoledne vyřeší všechno. Dosáhla však něčeho vzácnějšího a hodnotnějšího: vytvořila v samotném srdci demokratické moci prostor pro pravdivé svědectví, vzájemný respekt a praktickou naději. Reforma – počínaje výrazně nižší a přiměřenější registrační hranicí – je

dosažitelná. Jsou-li chráněna práva nejmenších a nejnovějších společenství, posiluje se svoboda všech.

Slovensko nyní stojí před jasnou volbou. Hlasy, které 1. června zazněly v jeho parlamentním sále, nabídly nejen kritiku, ale také cestu vpřed. Otázkou je, zda se po ní jeho představitelé vydají.

#NáboženskáSvoboda #FoRB #StředníEvropa #LidskáPráva

#Slovensko #NenávistnéProjevy #MezináboženskýDialog